

**WEWNĄTRZSZKOLNY SYSTEM DORADZTWA
ZAWODOWEGO
W SZKOLE PODSTAWOWEJ NR 1 IM. H. SIENKIEWICZA
W SZCZAWNICY**

STRUKTURA WEWNĄTRZSKOLNEGO PROGRAMU DORADZTWA ZAWODOWEGO

CZĘŚĆ I

1. Postawy prawne
2. Cel główny
3. Realizatorzy działań związanych z doradztwem zawodowym
4. Odbiorcy działań związanych z doradztwem zawodowym w szkole:
 - 4.1 Uczniowie klas I-III
 - A. Cel orientacji zawodowej
 - B. Treści programowe
 - 4.2 Uczniowie klas IV-VI
 - A. Cel orientacji zawodowej
 - B. Treści programowe
 - 4.3 Uczniowie klas VII-VIII
 - A. Cel doradztwa zawodowego
 - B. Treści programowe
 - 4.4 Nauczyciele
 - 4.5 Rodzice
5. Warunki i sposób realizacji
6. Korzyści i przewidywane rezultaty wynikające z działań WPDZ

CZĘŚĆ II

1. Diagnoza potrzeb w zakresie realizacji programu WSDZ
2. Sojusznicy – sieć instytucji, osób współpracujących ze szkołą.
3. Monitorowanie i ewaluacja WSDZ

CZĘŚĆ I

1. Postawy prawne dotyczące realizacji doradztwa zawodowego w szkole:

- Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe, poz. 59
- Rozporządzenie MEN z dnia 28 marca 2017 r. w sprawie ramowych planów nauczania.
- Rozporządzenie MEN z 1 sierpnia 2017 r. (z późn. zmianami) w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli.
- Rozporządzenie MEN z 16 sierpnia 2018 r. w sprawie doradztwa zawodowego.
- Rozporządzenie MEN z 9 sierpnia 2017 r. (z późn. zmianami) w sprawie pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach podstawowych i ponadpodstawowych oraz placówkach

2. Cel główny

Celem wewnątrzszkolnego systemu doradztwa zawodowego realizowanego w naszej szkole jest przygotowanie uczniów do refleksyjnego wyboru dalszej ścieżki kształcenia oraz zawodu.

Jest on ukierunkowany na:

- rozwijanie kompetencji karierowych ucznia,
- wspieranie kompetencji doradczych nauczycieli,
- wspieranie kompetencji doradczych rodziców,
- wykorzystywanie lokalnych zasobów dla wspierania procesów decyzyjnych ucznia w zakresie wyboru ścieżki edukacyjnej i zawodowej.

Działania realizowane w ramach wewnątrzszkolnego systemu doradztwa zawodowego mają na celu umożliwienie uczniowi:

- zdobycie wiedzy i umiejętności niezbędnych do poznania samego siebie i własnych predyspozycji zawodowych,
- poznanie zawodów i stanowisk pracy, rynku pracy oraz procesów na nim zachodzących i praw nim rządzących,
- zdobycie wiedzy i umiejętności związanych z poruszaniem się po rynku pracy,
- poznanie możliwości uzyskania kwalifikacji zawodowych zgodnych z własnymi zainteresowaniami i predyspozycjami zawodowymi oraz potrzebami rynku pracy,
- zaplanowanie własnej kariery edukacyjno–zawodowej.

3. Realizatorzy działań związanych z doradztwem zawodowym w szkole oraz ich zadania

Dyrektor:

- odpowiada za organizację działań związanych z doradztwem zawodowym;
- współpracuje z nauczycielami w celu realizacji „Programu realizacji WSDZ”;
- wspiera kontakty pomiędzy uczestnikami procesu orientacji zawodowej oraz doradztwa zawodowego w szkole a instytucjami zewnętrznymi;
- zapewnia warunki do realizowania w szkole zajęć orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego;
- organizuje w szkole wspomaganie realizacji działań z zakresu orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego poprzez planowanie i przeprowadzanie działań mających na celu poprawę jakości pracy placówki w tym obszarze.

Koordynator doradztwa zawodowego w szkole:

- diagnozuje zapotrzebowanie uczniów na działania związane z realizacją doradztwa zawodowego;
- prowadzi zajęcia z zakresu doradztwa zawodowego dla uczniów klas VII i VIII;
- opracowuje we współpracy z innymi nauczycielami „Programu realizacji wewnątrzszkolnego systemu doradztwa zawodowego” oraz koordynuje jego realizację;
- wspiera nauczycieli, w tym wychowawców w zakresie realizacji działań określonych w „Programie realizacji wewnątrzszkolnego systemu doradztwa zawodowego”;
- koordynuje działalność informacyjno-doradczą realizowaną przez szkołę, w tym gromadzenie, aktualizację i udostępnianie informacji edukacyjnych i zawodowych właściwych dla szkoły podstawowej.

Nauczyciele:

- określają mocne strony, predyspozycje, zainteresowania i uzdolnienia uczniów;
- włączają treści z zakresu orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego w prowadzone przez siebie zajęcia dla uczniów;
- eksponują w trakcie bieżącej pracy z uczniami związki realizowanych treści nauczania z treściami programowymi orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego;
- współpracują z koordynatorem doradztwa zawodowego, wychowawcami oraz innymi nauczycielami i specjalistami w zakresie realizacji zajęć i działań związanych z doradztwem zawodowym;

- prowadzą koła zainteresowań, zajęcia dodatkowe;
- włączają się w proces podejmowania przez uczniów decyzji edukacyjnych i zawodowych;
- wskazują uczniom specjalistów, którzy mogą udzielać wsparcia w wyborze kierunku kształcenia i zawodu.

Wychowawcy:

Oprócz zadań realizowanych jako nauczyciele, wychowawcy:

- włączają do swoich planów wychowawczych zagadnienia z zakresu doradztwa zawodowego;
- realizują tematy związane z doradztwem zawodowym na godzinach wychowawczych;
- wskazują uczniom specjalistów, którzy mogą udzielać wsparcia w planowaniu kariery zawodowej;
- współpracują z rodzicami w zakresie planowania ścieżki kariery edukacyjno-zawodowej ich dzieci.

Pielęgniarka:

- współpracuje z nauczycielami w zakresie realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym;
- udziela informacji o kwestiach zdrowotnych ważnych w kontekście zawodów wybieranych przez uczniów;
- organizuje dla uczniów spotkania na temat dbania o zdrowie i bezpieczeństwo oraz kształtowania właściwych nawyków adekwatnych do zawodów wybieranych przez uczniów.

4. Odbiorcy działań związanych z doradztwem zawodowym w szkole:

4.1 Uczniowie klas I-III

A. Cel orientacji zawodowej

Celem orientacji zawodowej w klasach I–III jest wstępne zapoznanie uczniów z różnorodnością zawodów na rynku pracy, rozwijanie pozytywnej i proaktywnej postawy wobec pracy i edukacji oraz stwarzanie sytuacji edukacyjnych sprzyjających poznawaniu i rozwijaniu zainteresowań oraz pasji.

B. Treści programowe – cele szczegółowe

1. Poznanie siebie

Uczeń:

- opisuje swoje zainteresowania i określa, w jaki sposób może je rozwijać;
- prezentuje swoje zainteresowania wobec innych osób;
- podaje przykłady różnorodnych zainteresowań ludzi;
- podaje przykłady swoich mocnych stron w różnych obszarach;
- podejmuje działania w sytuacjach zadaniowych i opisuje, co z nich wyniknęło dla niego i dla innych.

2. Świat zawodów i rynek pracy

Uczeń:

- odgrywa różne role zawodowe w zabawie;
- podaje nazwy zawodów wykonywanych przez osoby w bliższym i dalszym otoczeniu oraz opisuje podstawową specyfikę pracy w wybranych zawodach;
- opisuje, czym jest praca oraz omawia jej znaczenie w życiu człowieka na wybranych przykładach;
- omawia znaczenie zaangażowania różnych zawodów w kształt otoczenia, w którym funkcjonuje;
- opisuje rolę zdolności i zainteresowań w wykonywaniu danego zawodu;
- posługuje się przyborami i narzędziami zgodnie z ich przeznaczeniem oraz w sposób twórczy i niekonwencjonalny.

3. Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie

Uczeń:

- uzasadnia potrzebę uczenia się i zdobywania nowych umiejętności;
- wskazuje treści, których lubi się uczyć;
- wymienia różne źródła wiedzy i podejmuje próby korzystania z nich.

4. Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych

Uczeń:

- opowiada, kim chciałby zostać i co chciałby robić;
- planuje swoje działania lub działania grupy, wskazując na podstawowe czynności i zadania niezbędne do realizacji celu;
- próbuje samodzielnie podejmować decyzje w sprawach związanych bezpośrednio z jego osobą.

4.2 Uczniowie klas IV-VI

A. Cel orientacji zawodowej

Celem orientacji zawodowej w klasach IV–VI jest poznawanie własnych zasobów, zapoznanie uczniów z wybranymi zawodami i rynkiem pracy, kształtowanie pozytywnej oraz proaktywnej postawy uczniów wobec pracy i edukacji oraz stwarzanie sytuacji edukacyjnych i wychowawczych sprzyjających poznawaniu i rozwijaniu zdolności, zainteresowań oraz pasji.

B. Treści programowe

1. Poznawanie własnych zasobów

Uczeń:

- określa własne zainteresowania i uzdolnienia oraz kompetencje;
- wskazuje swoje mocne strony oraz możliwości ich wykorzystania w różnych dziedzinach życia;
- podejmuje działania w sytuacjach zadaniowych i ocenia swoje działania, formułując wnioski na przyszłość;
- prezentuje swoje zainteresowania i uzdolnienia wobec innych osób z zamiarem zaciekawienia odbiorców

2. Świat zawodów i rynek pracy

Uczeń:

- wymienia różne grupy zawodów i podaje przykłady zawodów charakterystycznych dla poszczególnych grup, opisuje różne ścieżki ich uzyskiwania oraz podstawową specyfikę pracy w zawodach;
- opisuje, czym jest praca i jakie ma znaczenie w życiu człowieka;
- podaje czynniki wpływające na wybory zawodowe;

- posługuje się przyborami i narzędziami zgodnie z ich przeznaczeniem oraz w sposób twórczy i niekonwencjonalny;
- wyjaśnia rolę pieniądza we współczesnym świecie i jego związek z pracą.

3. Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie

Uczeń:

- wskazuje różne sposoby zdobywania wiedzy oraz omawia swój indywidualny sposób nauki;
- samodzielnie dociera do informacji i korzysta z różnych źródeł wiedzy.

4. Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych

Uczeń:

- opowiada o swoich planach edukacyjno-zawodowych;
- planuje swoje działania lub działania grupy, wskazując szczegółowe czynności i zadania niezbędne do realizacji celu;
- próbuje samodzielnie podejmować decyzje w sprawach związanych bezpośrednio lub pośrednio z jego osobą.

4.3 Uczniowie klas VII-VIII

A. Cel doradztwa zawodowego

Celem doradztwa zawodowego w klasach VII–VIII szkoły podstawowej jest przygotowanie uczniów do odpowiedzialnego planowania kariery i podejmowania przy wsparciu doradczym decyzji edukacyjnych i zawodowych uwzględniających znajomość własnych zasobów oraz informacje na temat rynku pracy i systemu edukacji.

B. Treści programowe

1. Poznawanie własnych zasobów

Uczeń:

- określa wpływ stanu zdrowia na wykonywanie zadań zawodowych;
- rozpoznaje własne zasoby (zainteresowania, zdolności, uzdolnienia, kompetencje, predyspozycje zawodowe);

- dokonuje syntezy przydatnych w planowaniu ścieżki edukacyjno-zawodowej informacji o sobie wynikających z autoanalizy, ocen innych osób oraz innych źródeł;
- rozpoznaje własne ograniczenia jako wyzwania w odniesieniu do planów edukacyjno-zawodowych;
- rozpoznaje swoje możliwości i ograniczenia w zakresie wykonywania zadań zawodowych i uwzględnia je w planowaniu ścieżki edukacyjno-zawodowej;
- określa aspiracje i potrzeby w zakresie własnego rozwoju i możliwe sposoby ich realizacji;
- określa własną hierarchię wartości i potrzeb.

2. Świat zawodów i rynek pracy

Uczeń:

- wyszukuje i analizuje informacje na temat zawodów oraz charakteryzuje wybrane zawody, uwzględniając kwalifikacje wyodrębnione w zawodach oraz możliwości ich uzyskiwania;
- porównuje własne zasoby i preferencje z wymaganiami rynku pracy i oczekiwaniami pracodawców;
- wyjaśnia zjawiska i trendy zachodzące na współczesnym rynku pracy, z uwzględnieniem regionalnego i lokalnego rynku pracy;
- uzasadnia znaczenie pracy w życiu człowieka;
- wskazuje wartości związane z pracą i etyką zawodową;
- dokonuje autoprezentacji.

3. Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie

Uczeń:

- analizuje oferty szkół ponadpodstawowych i szkół wyższych pod względem możliwości dalszego kształcenia, korzystając z dostępnych źródeł informacji;
- analizuje kryteria rekrutacyjne do wybranych szkół w kontekście rozpoznania własnych zasobów;
- charakteryzuje strukturę systemu edukacji formalnej oraz możliwości edukacji poza formalnej i nieformalnej;
- określa znaczenie uczenia się przez całe życie.

4. Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych

Uczeń:

- dokonuje wyboru dalszej ścieżki edukacyjno-zawodowej samodzielnie lub przy wsparciu doradczym;
- określa cele i plany edukacyjno-zawodowe, uwzględniając własne zasoby;
- identyfikuje osoby i instytucje wspomagające planowanie ścieżki edukacyjno-zawodowej i wyjaśnia, w jakich sytuacjach korzystać z ich pomocy;
- planuje ścieżkę edukacyjno-zawodową, uwzględniając konsekwencje podjętych wyborów.

4.4 Rodzice

Formy działań adresowane do rodziców:

- indywidualne konsultacje i porady udzielane przez nauczycieli/specjalistów na terenie szkoły,
- kierowanie do Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej na konsultacje z doradcą zawodowym,
- zachęcanie i włączanie rodziców w proces doradczy szkoły np. poprzez przedstawianie wykonywanych przez siebie zawodów,
- udostępnianie informacji edukacyjnych (np. prezentacja założeń pracy edukacyjnej na terenie szkoły na rzecz uczniów, informacji na temat zasad i terminów rekrutacji) i zawodowych (o zawodach przyszłości).

4.5 Nauczyciele

Formy działań adresowane do nauczycieli:

- udział w szkoleniach wewnętrznych i zewnętrznych z zakresu orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego,
- tworzenie warunków do wymiany doświadczeń i dzielenia się wiedzą,
- śledzenie losów absolwentów.

5. Warunki i sposób realizacji

Orientacja zawodowa w oddziałach klas I-VI jest realizowana podczas:

- obowiązkowych zajęć edukacyjnych z zakresu kształcenia ogólnego;
- działań związanych z preorientacją zawodową realizowanych w szkole i poza nią wynikających z programu wychowawczo-profilaktycznego i programu realizacji WSDZ, które uchwalane są na dany rok szkolny.

Doradztwo zawodowe w oddziałach klas VII i VIII jest realizowana podczas:

- zajęć doradztwa zawodowego wynikających z ramowych planów nauczania;
- obowiązkowych zajęć edukacyjnych z zakresu kształcenia ogólnego;
- działań związanych z doradztwem zawodowym realizowanych w szkole i poza nią wynikających z programu wychowawczo-profilaktycznego oraz programu realizacji WSDZ uchwalanych na dany rok szkolny;
- konsultacji udzielanych w ramach pomocy psychologiczno-pedagogicznej.

6. Korzyści i przewidywane rezultaty wynikające z działań WPDZ

Uczniowie:

- nabywają kompetencje niezbędne do rozpoznawania własnych predyspozycji zawodowych,
- potrafią dokonać samooceny, określając swoje mocne strony i zainteresowania, a także uzdolnienia i kompetencje (klasy IV-VI) oraz własne zasoby (klasy VII-VIII),
- poznają, czym jest rynek pracy i świat zawodów, wymieniają różne grupy zawodów i podają czynniki wpływające na wybory zawodowe (klasy IV-VI), a także wyjaśniają trendy zachodzące na współczesnym rynku pracy i potrafią dokonać autoprezentacji (klasy VII-VIII),
- poznają system edukacji w Polsce oraz zasady rekrutacji do poszczególnych szkół ponadpodstawowych (klasy VII-VIII),
- uzasadniają potrzebę uczenia się przez całe życie, wskazują sposoby zdobywania wiedzy (klasy IV-VI) oraz określają strukturę systemu edukacji formalnej oraz możliwości edukacji pozaformalnej i nieformalnej (klasy VII-VIII),
- określają, kim chcieliby zostać, opowiadają o swoich planach edukacyjno-zawodowych (klasy IV-VI) oraz identyfikują osoby i instytucje wspomagające planowanie ścieżki edukacyjno-zawodowej (klasy VII-VIII).

CZĘŚĆ II

1. Diagnoza potrzeb w zakresie realizacji programu WSDZ

Skuteczna realizacja działań z doradztwa zawodowego w szkole wymaga przeprowadzenia diagnozy potrzeb uczniów, rodziców, nauczycieli, zasobów szkoły i sojuszników w otoczeniu społeczno-gospodarczym.

Metody diagnozy przyjęte w szkole:

- rozmowa z uczniami na lekcji wychowawczej,
- rozmowa z rodzicami podczas spotkań z rodzicami,
- rozmowa z nauczycielami podczas spotkań w ramach zespołu wychowawczego, zespołów przedmiotowych oraz posiedzeń rady pedagogicznej,
- diagnoza otoczenia społeczno-gospodarczego pod kątem kontynuowania i podjęcia współpracy.

2. Sojusznicy – sieć instytucji, osób współpracujących ze szkołą.

Szkoła nawiązuje kontakty, tworzy sieć współpracy z podmiotami, które angażują się w działania z zakresu doradztwa zawodowego.

2.1 Współpraca z Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną w Nowym Targu

- diagnozowanie predyspozycji, zainteresowań zawodowych uczniów;
- prowadzenie poradnictwa indywidualnego dla uczniów;
- udzielanie pomocy w wyborze kierunku kształcenia i zawodu oraz planowaniu kształcenia i kariery;
- prowadzenie spotkań z rodzicami.

2.2 Współpraca z lokalnymi regionalnymi pracodawcami w zakresie:

- wycieczek zawodoznawczych;
- spotkań z właścicielami firm będących przykładem ludzi, którzy odnieśli sukces zawodowy;
- przeprowadzanie wywiadów z przedstawicielami różnych zawodów na temat specyfiki ich pracy;
- sponsorowanie przedsięwzięć wzbogacających ofertę edukacyjno-zawodową i bazę dydaktyczną szkoły.

2.3 Współpraca ze szkołami ponadpodstawowymi:

- w zakresie promocji oferty kształcenia poprzez bezpośrednie spotkania z uczniami klas VIII przedstawicieli szkół ponadpodstawowych;
- udział uczniów klas VIII w Dniach Otwartych.

3. Monitorowanie i ewaluacja WSDZ

Za monitoring „Programu realizacji WSDZ” odpowiada koordynator doradztwa zawodowego, który na bieżąco monitoruje realizację działań.

Przyjęte metody: analiza dokumentacji, badania ankietowe, rozmowy z uczniami, rodzicami, nauczycielami.